

УДК 636.2.033.084

Пасніченко М.М., аспірант¹

Миколаївський державний аграрний університет

**ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОДУКТИВНИХ ЯКОСТЕЙ
КОРІВ ВНУТРІШНЬОПОРОДНИХ ТИПІВ ПІВДЕННОЇ М'ЯСНОЇ
ПОРОДИ ЗА АНАЛОГІЧНИХ УМОВ ГОДІВЛІ**

Повноцінна годівля є однією з головних умов високої продуктивності корів, що у м'ясному скотарстві є вирішальним фактором рентабельності галузі. Південна м'ясна порода — зебувидний тип великої рогатої худоби, створений вітчизняними вченими. Порівняння продуктивних якостей корів причорноморського та таврійського типів південної м'ясної породи виявило вірогідну різницю лише за показником міжотельного періоду, за рештою показників суттєвих відмінностей виявлено не було.

Ключові слова: південна м'ясна порода, внутрішньопородний тип, корови, годівля, продуктивність.

Одним із головних складових забезпечення національної безпеки країни є організація достатнього рівня виробництва та споживання м'яса [1]. Джерелами вирішення цього завдання є створені вітчизняними вченими нові породи та типи м'ясної худоби. Однією із яких є затверджена у 2008 році південна м'ясна порода. У складі породи існує два внутрішньопородні типу: причорноморський, що має 35-60% спадковості породи шарове і 35% — зебу, та таврійський у генотипі якого 75-90% зебу та санта-гертруда, а, решта, 10-25% становить спадковість порід герефорд, шортгорн та червоної степової [5].

Тварини цієї породи добре адаптуються до умов середовища, стійкі до захворювань, відзначаються високою продуктивністю та плодючістю. Вони здатні споживати велику кількість грубих та об'ємистих кормів, а також, тривалий час перебувати на пасовищі. Тому, ця порода є найкраще пристосованою до пасовищної технології виробництва яловичини з поміж усіх типів вітчизняної м'ясної худоби.

Проте, максимальне розкриття продуктивних якостей корів можливе лише при забезпеченні необхідних умов для розкриття їх генетичного потенціалу [2]. Одне з головних місць у цьому належить організації повноцінної годівлі. У перше чергу, це стосується маточного поголів'я, оскільки на нього припадає 45-50 % загальних витрат кормів, а від продуктивності корів залежить рівень рентабельності усієї галузі [4, 6].

Метою досліджень було встановлення впливу рівня годівлі на продуктивність корів причорноморського і таврійського типів південної м'ясної породи та виявлення більш продуктивного.

Матеріали та методика досліджень. Дослідження проводилися на базі племзаводу ТОВ ВНФ "Зеленогірське" Любашівського району Одеської області протягом 2010-2011 рр. за загально прийнятими методиками, у відповідності зі схемою, наведеною у таблиці 1.

¹Науковий керівник – доктор с.-г. наук, член-кореспондент НААН Цвігун А.Т.

Таблиця 1. Схема науково-господарського досліджу

Група	Порода	Внутрішньопородний тип	n	Характер годівлі
I – контрольна	Південна м'ясна	Таврійський	15	Господарський раціон
II – дослідна		Причорноморський	15	

Для проведення досліджу було відібрано дві групи тварин по 15 голів кожна: перша (контрольна) – тваринитаврійського, а друга (дослідна) – корови причорноморського типу.

Тварини протягом досліджу утримувалися в аналогічних умовах та споживали однаковий раціон, що прийнятий у господарстві. Більшу частину року (від середини квітня до кінця листопаду) корови цілодобово знаходилися на природних пасовищах. У зимовий період до складу раціону входили: силос кукурудзяний, сіно люцернове та різнотрав'я природних сіножатей, солома, дерть та сіль. Нормування раціонів проводили у відповідності до фізіологічного стану корів згідно рекомендацій А. П. Калашникова та ін. [3].

Визначення хімічного складу кормів, що входили до складу раціонів піддослідних тварин проводилися в лабораторії зооаналізу кафедри годівлі тварин і технології кормів Подільського державного аграрно-технічного університету у відповідності до загальноприйнятих методик.

Результати досліджень та їх обговорення. Поживність раціонів годівлі корів причорноморського та таврійського типів наведено у таблиці 2.

Раціон годівлі корів у сухостійний період мав наступну структуру: 30% – сіна, 47 – силосу, 14 – соломи та 9% концентратів. Крім того, до раціону входили кухонна сіль та монокальційфосфат. На 100 кг живої маси припадало 2,3 кг сухої речовини з концентрацією обмінної енергії 7,8 МДж в 1 кг. При цьому, вміст сухої речовини перевищував норму менш ніж на 3%, а обмінна енергія відповідала нормі (відхилення 0,3%). Вміст сирого протеїну у сухій речовині складав 11,7% і перевищував необхідну кількість на 6,3%. На 1 корм. од. раціону припадало 94,5 г перетравного протеїну. У раціоні годівлі спостерігався дефіцит цукру, проте вміст крохмалю на 7% перевищував норму. Завдяки цьому забезпечувалася потреба корів у легкоперетравних вуглеводах, а, завдяки введенню до раціону мінеральних добавок, тварини отримували необхідну кількість солі та Ca і P, вміст яких не значно відхилявся від норми.

Для корів у першу половину лактації структура раціону була наступною: 19% – сіна, 63 – силосу, 10 – соломи та 8% концентрованих кормів. Аналогічно до попереднього періоду, у раціон додавали сіль, а фосфорно-кальцієвий дефіцит компенсували монокальційфосфатом. У цей період, на кожні 100 кг живої маси тварини одержували 2,5 кг сухої речовини, що перевищувало норму на 5,9%. У 1 кг сухої речовини містилося 11% сирого протеїну, а концентрація обмінної енергії становила 7,7 МДж, що на 2,6 та 2,2% відповідно було менше за норму. Спостерігався дещо знижений вміст перетравного протеїну: на 1 корм. од. його припадало 85,7 г. Як і в попередньому періоді, у раціоні не вистачало цукру, але дефіцит легкоперетравних вуглеводів покривався надлишком крохмалю, що складав 5,8%. З кожним кілограмом сухої речовини корови отримували 5 г Ca та 3 г P.

Таблиця 2. Вміст основних поживних речовин у раціонах корів двох внутрішньопородних типів південної м'ясної породи

Показники	Сухостійний період			Перша половина лактації			Друга половина лактації		
	норма	місти-ться у раціоні	відхилення від норми, %	норма	місти-ться у раціоні	відхилення від норми, %	норма	місти-ться у раціоні	відхилення від норми, %
Суша речовина, кг	12,2	12,5	2,7	13,2	14	5,9	12,2	11,7	-4,1
ЕКО	9,7	9,7	0,3	11	10,8	-2,2	9,6	9,6	0
Обмінна енергія, МДж	97	97,3	0,3	110	107,6	-2,2	96	96	0
Сирий протеїн, г	1378	1465,1	6,3	1575	1533,9	-2,6	1220	1200	-1,6
Перетравний протеїн, г	880	820,1	-6,8	945	874,08	-7,5	702	720	2,6
Сира клітковина, г	3584	3836	7	3854	4235,52	9,9	3556	4050	13,9
Крохмаль, г	856	916	7	986	1043	5,8	806	234	-71
Цукор, г	672	260,5	-61,2	713	286,9	-59,8	586	750	28
Сирий жир, г	264	200,4	-24,1	330	211,52	-35,9	281	390	38,8
Кухонна сіль, г	58	58	0	63	63	0	56	0	0
Кальцій, г	75	74,51	-0,7	69	69,93	1,3	59	55,26	-6,3
Фосфор, г	42	42,5	1,2	40	42,05	5,1	32	32,22	0,7

Протягом другої половини лактації тварини знаходилися на пасовищі, а раціон їх годівлі на 100% складався із трави природних пасовищ. При цьому, потреба корів в обмінній енергії забезпечувалася повністю і становила 8,2 МДж у 1 кг сухої речовини. На кожні 100 кг живої маси припадало 2,3 кг сухої речовини із вмістом сирого протеїну 10,3%. Перетравного протеїну у раціоні містилося 100 г у 1 корм. од.. Спостерігалася нестача крохмалю, проте потреба у легкоперетравних вуглеводах компенсувалася за рахунок надлишкового вмісту цукру. Тварини на 100% були забезпечені сіллю, а вміст Са та Р добалансовувався введенням трикальційфосфату. На 1 кг сухої речовини корови отримували 4,7 г Са та 2,6 г Р.

Порівняння продуктивних якостей корів причорноморського та таврійського типів проводили за показниками молочності, маса телят при народженні та їх середньодобового приросту до відлучення, тривалості міжотельного періоду (табл. 3).

Середня величина живої маси телят при народженні склала 34,5 та 33,1 кг по коровам причорноморського та таврійського типів відповідно. Перевага дослідної групи склала 4,1%, проте ця перевага виявилася не вірогідною. Такі невисокі показники маси телят сприяють зменшенню ускладнень та необхідності надання допомоги під час отелень.

Молочність є одним із головних показників продуктивності корів м'ясних порід та типів. Проведене нами дослідження показали, що молочність тварин двох внутрішньопородних типів відрізняються не значно і, лише, на 0,4% менша у тварин контрольної групи порівняно з дослідною.

Таблиця 3. Порівняння показників продуктивності корів двох внутрішньопородних типів південної м'ясної породи

Група	Тип	Показники продуктивності			
		маса телят при народженні, кг	молочність корів*, кг	середньодобовий приріст телят**, г	між-отельний період, днів
- контрольна	таврійський	33,1±0,8	207,9±6,4	832,1±27,5	369,7±4,0
II - дослідна	причорноморський	34,5±0,5	208,8±5,2	830,2±23,2	359,3±2,8
	td	1,44	0,11	-0,05	-2,15
	P		>0,05		<0,05

Примітка: * — маса телят у віці 210 днів; ** — до відлучення.

Середньодобовий приріст телят, особливо у перші три місяці їх життя, значною мірою залежить від молочності корів. Величина приросту від народження до відлучення (7-8 місяців) була майже однаковою у тварин обох дослідних груп і становила 832,1 та 830,2 г у I та II групах відповідно.

Показники відтворних якостей, корови м'ясних порід хоча й знижені, у порівнянні з молочними, однак мають більшу значимість, оскільки є основою отримання максимальної кількості відгодівельних телят. Дослідженнями було виявлено, що тривалість міжотельного періоду достовірно відрізнялася у тварин дослідних груп. Так, у корів дослідної групи він був коротшим на 2,8%. Це пояснюється тим, що зебу мають значно більшу тривалість міжотельного періоду порівняно з іншими видами великої рогатої худоби, тому тварини з значною часткою їх спадковості відзначаються подовженням цього періоду [6].

Висновки. Корови причорноморського та таврійського типів південної м'ясної породи мають ідентичну величину показників продуктивності. Достовірна різниця була виявлена лише за показником міжотельного періоду, що пов'язано з величиною частки спадковості зебу у генотипі піддослідних тварин.

Література

1. Гузев І. В. Рівень виробництва та споживання м'яса в країнах світу / І. В. Гузев, І. П. Петренко // Вісник аграрної науки. – 2007. – №3. – С. 34 – 39.
2. Імуногенетичні особливості таврійського типу південної м'ясної породи великої рогатої худоби / В. І. Вороненко, В. Г. Назаренко, Л. О. Омельченко, О. Л. Дубинський // Вісник аграрної науки. – 2009. – №1. – С. 36 – 39.
3. Нормы и рационы кормления сельскохозяйственных животных. Справочное пособие. 3-е издание переработанное и дополненное. / Под ред. А. П. Калашникова, В. И. Фисинина, В. В. Щеглова, Н. И. Клейменова. – Москва. 2003. – 456 с.
4. Організація повноцінної годівлі худоби у м'ясному скотарстві: Практичний посібник / А. Т. Цвігун, М. Г. Повозніков, С. М. Блюсюк, О. Л. Білозерський. — Кам'янець-Подільський: видавець ПП Зволейко Д. Г. 2009. — 200 с.
5. Південна м'ясна порода великої рогатої худоби – визначне селекційне досягнення в теорії та практиці аграрної науки / М. В. Зубець, В. П. Буркат, Ю. Ф. Мельник [та ін.] // Вісник аграрної науки. – 2009. – №3. – С. 45 – 51.
6. Фурса Н. Інтенсивність відтворювання м'ясних корів // Тваринництво України. – 2007. – №9. – С. 29 – 31.

УДК: 636.597.082.474

Патрєва Л.С., доктор с.-г. наук

Шевченко Т.В.

Письменна І.В., аспірант

Миколаївський державний аграрний університет

**ІНКУБАЦІЙНІ ЯКОСТІ ЯЄЦЬ КАЧОК КРОСУ «ТЕМП»
РІЗНОГО ВІКУ**

Проведено аналіз інкубаційних якостей яєць качок кросу «Темп» різного віку. Встановлено доцільність використання в інкубаційній кампанії качок-перелярок, що сприяє поліпшенню основних показників інкубації – підвищенню виводимості яєць, виводу каченят та зменшенню відходів інкубації.

Ключові слова: качки-молодки, качки-перелярки, інкубаційні якості яєць.

Розвиток асортименту м'ясної продукції птахівництва можливе за рахунок використання водоплавної птиці, зокрема качок. Більшість господарств, які займаються розведенням качок, виробляють свою продукцію сезонно – у весняно-літній період, використовують при цьому лише птицю першого року яйцекладки. Проте, можливість використання маточного стада качок впродовж другого року яйцекладки може бути перспективнішим.

Тому, дослідження, спрямовані на вивчення особливостей формування продуктивних і відтворювальних якостей качок різного віку є актуальними. Однією з головних умов успішного розвитку галузі птахівництва є підвищення відтворювальних якостей стада птиці. Серед технологічних ланок, що забезпечують високі та стабільні темпи нарощування поголів'я, є штучна інкубація яєць, ефективність якої залежить від багатьох факторів [4]. Одна з найбільш важливих умов збільшення виробництва м'яса качок – отримання інкубаційних яєць необхідної якості, що може бути досягнуто завдяки використанню певних прийомів експлуатації батьківського стада. На основі вищенаведеного метою наших досліджень було встановлення доцільності використання батьківського стада качок другого продуктивного періоду.

Методика досліджень. Дослідження проведено в умовах фермерського господарства «Світанок» Братського району Миколаївської області. Матеріалом досліджень були показники інкубаційних якостей яєць качок кросу «Темп» першого та другого року використання. Закладку яєць на інкубацію проводили чотири рази на місяць протягом всієї інкубаційної кампанії (з березня по липень). Режим інкубації качиних яєць підтримували за рекомендаціями В.О. Бреславця та ін. [3]. В процесі досліджень визначали такі показники: заплідненість і виводимість яєць, вивід каченят, структуру відходів інкубації (незапліднені яйця, кров'яні кільця, завмерлі, задохлики, слабкі та каліки) [2].

Результати досліджень оброблено за допомогою пакету програмного забезпечення MS Excel.

Результати проведених досліджень. На основі проведених досліджень встановлено, що використання качок різного віку при інкубації яєць качок-перелярок та качок-молодок певною мірою вплинуло на основні показники інкубаційних якостей яєць (табл. 1).